הלכה · משנה תורה · מפרשים · השגות הראב״ד · ספר טהרה

השגות הראב"ד על משנה תורה, הלכות טומאת אוכלים

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

השגות הראב"ד על משנה תורה, הלכות טומאת אוכלים

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/השגות-הראבד-על-משנה-תורה-הלכות-טומאת-אוכלים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה ד 5
הלכה ז 5
הלכה יט 5
הלכה כ 6
הלכה כג 6
הלכה כד 6
פרק ב 6
הלכה ג 6
הלכה ד 6
הלכה ט 6
הלכה יא 6
הלכה יד 7
הלכה כא 7
הלכה כה 7
הלכה כו 7
פרק ג 7
הלכה ד 7
הלכה ה 8
הלכה ז 8
הלכה ט 8
פרק ה 8
הלכה יג 8
הלכה יד 8
הלכה טו 9
פרק ו 9
הלכה א 9
הלכה ז 9
הלכה יא 9
הלכה יב 9
הלכה יז 10
פרק ח 10
הלכה א 10
הלכה ג 10
הלכה ח 10
הלכה ט 10
הלכה יג 10
פרק ט 11
הלכה ד 11
הלכה יא 11
פרק י 11
הלכה ח 11
הלכה יז 11
פרק יא 11
הלכה א 11
הלכה ג 12
הלכה ד 12
הלכה ה 12
הלכה טו 12
פרק יב 12
הלכה ב 12
הלכה ג 12
הלכה ו 13
פרק יג 13
הלכה א 13
הלכה ט 13
הלכה יא 13
הלכה טו 14
פרק יד 14
הלכה ח 14
פרק טו 14
הלכה א 14

הלכה ב 15
הלכה ג 15
הלכה ח 15
פרק טז 16
הלכה ד 16
הלכה יא 16

פרק א

הלכה ד

כך אין מקבלין טומאה. א"א לא מצאתי שאין מקבלין טומאה כלל אלא שאין מצטרפין אוכלין בשבעת המשקין דתנן במסכתא טבול יום עיסה שהוכשרה במשקה ונילושה במי פירות ונגע בה טבול יום ר"א אומר פסל את כולה ר"ע אומר לא פסל אלא מקום מגעו אלמא שמצטרפין ותנן נמי בעוקצין עיסה שנילושה במי פירות ונגע בה טבול יום טהורה שאין לך דבר שמחבר לאוכלין אלא שבעת המשקין בלבד אצטרופי הוא דלא מצטרפי הא אינהו גופייהו בני קבולי טומאה נינהו וכל מה שמצא בתוספתא דבש תמרים אינן לא אוכל ולא משקה וכן בשאר פירות שאינן לא אוכל ולא משקה ואפילו חישב עליהן בטלה דעתו בכולן לא אמרו אלא במשקין היוצאין מאליהן שהן זיעה בעלמא אבל אם סחטן למשקין הרי הן כעיקר הפירות ואיה איפה עסיס רמונים ויין של תפוחים שמיישנין אותו לרפואת בני מעים והלא השמן משבעה משקין הוא ואמרו שאינו לא אוכל ולא משקין אלא ודאי במוהל היוצא מאליו אמרו בתוספתא השמן לא אוכל ולא משקה ואימתי אמרו השמן תחילה לעולם בזמן שנמחה ולא נשתייר ממנו אלא כפול המשקין היוצאים ממנו מטמאין טומאת משקין. מלת כפול שכתבתי מצאתי אותה משובשת כתובה באיפול וחשבתי שהוא כפול ואולי היא קליפה שנמס כל הזית מאיליו עד שלא נשאר בה אלא הקליפה מ"מ הדבר מוכיח שאינו מדבר אלא במשקה היוצא מאליו:

הלכה ז

ואם חשב עליו לקדירה. א"א לא כן שאינן יוצאין מידי טומאה במחשבה עד שתתן טעם בקדירה:

הלכה יט

השמן הקרוש. א"א אין בתוספתא שקרש ואפשר בשמן שיצא מעצמו ואע"פ שלא קרש ותנן במסכת טהרות הרוטב והגריסין והחלב בזמן שהן משקה טופח הרי הן תחילה קרשו הרי הם שנים וכו' ר"מ אומר השמן תחלה לעולם וחכ"א אף הדבש ר' שמעון שזורי אומר היין תחילה לעולם מאי תחלה לעולם לאו אע"ג דקרשו דבהני איירי לעיל וחכמים מודין לו:

הלכה כ

חלב שקרש. א"א אינו כן אלא אמרו בתוספתא הרוטב והגריסין והחלב בזמן שהן משקה טופח הרי הם תחלה קרשו א"צ מחשבה לאוכלין:

הלכה כג

חשב על החלב. א"א מצאתי נוסחאות חלוקות בזה ומסתברא שהוא טהור דפירשא בעלמא הוא:

הלכה כד

וכן הזיתים משיטענום. א"א בשאינן פרוצים (אלא) שלא דחקה עליהם הקורה כל הצורך או שלא נטענו באבנים:

פרק ב

הלכה ג

שיבשו באיביהן. א"א ואפילו צמקו:

הלכה ד

וכן אם יבש האילן. א"א אין דבר זה לא במשנה ולא בתוספתא ולא בגמרא דחולין אבל אם * יבשו בו פירות במחובר הרי הן כמחוברין ואולי מבכורים גמר לה דתנן יבש האילן או נקצץ מביא ואינו קורא קתני יבש דומיא דנקצץ:

הלכה ט

אע"פ שיצאת חוץ לעציץ. א"א אין כאן אע"פ אלא כיון שיצאה חוץ לעציץ טהורה שאע"פ שהעציץ אינו נקוב כיון שיצאת הקישות לחוץ הרי הוא כמי שנטעה בחוץ וטהור וכן הוא שנוי במשנה:

הלכה יא

כלי גללים וכלי אדמה. א"א אני מוצא אפילו בכלי חרס גמור אע"פ שאינו מנוקב כמנוקב דמי והוא במנחות פרק כל קרבנות הציבור בעיא ספינה של חרס לגבי ביכורים דקא מפליג בין ספינה של עץ לספינה של חרס ובודאי בספינה שאינה מנוקבת קאמר ואולי יתפרש שם פי' אחר דבספינה של עץ מביאים משם ביכורים מפני שיש בה נקבים למשוטות וכנטועים בארץ דמו אבל בספינה של חרס אין דרך לעשות נקבים למשוטות שלא תשבר ומשום הכי אין מביאין ממנה ביכורים ובסתם ספינות מיירי דסתם ספינה של עץ יש בה נקבים ושל חרס אין בה נקבים:

הלכה יד

כל אוכל שנפסד. א"א מי שלמדהו מים הרעים השקהו וגמ' דברכות הטעהו והלא משנה שלמה היא בטהרות כלל אמרו בטהרות כל המיוחד לאוכל אדם טמא עד שיפסל מלאכול הכלב וכל שאינו מיוחד לאוכל אדם טהור עד שייחדנו לאדם מה טהור שאינו מקבל טומאה אף טמא שמקבל טומאה אלמא לעולם מקבל טומאה עד שיפסל מן הכלב והוא שהיה ראוי מתחילה לאדם אבל אם לא היה ראוי לאדם אע"פ שהוא ראוי לכלב אינו מקבל טומאה מפני שהוא כמאכל בהמה שאינו מקבל טומאה וכן הוא שנוי במדרש סיפרא אשר ישתה פרט למשקה סרוח דברי ר"א אמרו לו אין משקין יוצאין לא ע"י פרה ולא על ידי עופות ולעולם מקבל טומאה הואיל וראויים היו מתחילה לאדם אבל אם היו סרוחים מתחלתן כגון פרש שבמעי בהמה ודאי טהורים אף ע"פ שהכלב מלקק בהם וזהו דרך האמת:

הלכה כא

כל משקה שנטמא ואחר כו'. א"א ממדרש תורת כהנים נראה שאפילו לכתחלה מקבלין טומאה הואיל וראויים לשתית בהמה וכן עיקר ודוקא כשהיו ראויים מתחלה לאדם כמו שכתבתי למעלה:

הלכה כה

אע"פ שהיא בתוך המקוה כו'. א"א זו הנוסחא עיקר שאין המקוה מטהר כלי חרס:

הלכה כו

ממי שפיכות הכל טמא. א"א לא ידעתי טעם לזה ואולי מפני שמשעה שנפלו בתחלה הוחזקו גם הם במי שפיכות שכבר נשכחה נפילתם:

פרק ג

הלכה ד

או נחרה אינה מטמאה. א"א יש לנו קושיא בזה עכו"ם שנחר בהמה טהורה ומפרכסת אמאי אין בה טומאה של כלום אי משום דמפרכסת הרי אמרו שהפרכוס אינו מוציא מידי טומאת אוכלין ואי משום שאין בה מחשבה הרי אמרו נבלת בהמה טהורה בכל מקום אינה צריכה מחשבה ואולי נאמר בשביל שנחרה לישראל דהויא לה כמי שנחרה לאבוד אבל אם נחרה סתם או שמתה מאליה מטמאה טומאת אוכלין במחשבה עוד יש לומר נחירה כל זמן שמפרכסת אין מיתתה ניכרת שתעשה אותה אוכל מפני שהיא

כאדם שנתעלף או כמי שנבעת ונפל אבל שחיטת שנים או רובן מיתתה ידועה היא ואף ע"פ שמפרכסת אוכל היא:

הלכה ה

אינו צריך הכשר מפני שמטמא. א"א טעה בכל זה שאין סופו לטמא טומאה חמורה אע"פ שעל גב אביו היה מטמא כששימש מעשה עץ שימש ומה שאמרו חישב עליו ואחר כך חתכו טמא מוקים לה בשהוכשרו בחיבורו עם האבר נטמא וכל זה אליבא דר"מ דאמר טומאת בית הסתרים מטמאה כל זה מן הגמרא אבל הוא תפס התוספתא שמצא:

הלכה ז

הכל צריך מחשבה. א"א מגמרא דכריתות נראה שאפילו חישב עליו אינו משלים דבטלה דעתו אצל כל אדם:

הלכה ט

ואינו צריך הכשר. א"א זה שיבוש שצריך הכשר ועיין בעוקצין וחתיכתו לאדם זו היא מחשבתו:

פרק ה

הלכה יג

חוץ מגרעינות הרוטב. א"א לשון המשנה גרעינה של רוטב אף על פי שיוצאה מצטרפת:

הלכה יד

החותל של גרעינה. א"א אינו נראה כן מן המשנה אלא חותל של תמרה רוטב ונראה לי שהיא קליפה שעל התמרה וכשהתמרה רוטב הקליפה מרה ואינה אוכל אבל כשהיא יבשה הקליפה היא מתוקה ונאכלת עמה לפיכך מצטרפת ובתוספתא דכלים פ' כלי עור מצאתי חותל שהוא עתיד לאכול תמרה ולזרקו טהור חישב להכניס ולהוציא בו מן הבית ומן השדה טמא ובמשנת כלים פט"ז חותל שהוא נותן לתוכו ונוטל מתוכו טמא ואם אינו כו' עד שיקרענו או עד שיתירנו טהור עתה לפי זה הענין החותל אינו קליפה אלא כעין כיס או מבגד או מן החריות אבל חותל שבעוקצין אינו לא מבגד ולא מחריות אלא או עלה שעליהם או קליפה שלא מצאנו מעולם שומר הנעשה בידי אדם מצטרף עם האוכל:

הלכה טו

גרעינה של רוטב. א"א כל זה שיבוש ולשון התוספתא הרוטב הנאכל חציו וחציו קיים כנגד האוכל מצטרף שלא כנגד האוכל אין מצטרף ביבשה כנגד האוכל טמא שלא כנגד האוכל טהור דברי ר"מ וחכ"א ביבשה הכל טהור ולפי זו התוספתא מה שאמרה המשנה גרעינה שמקצתה יוצאת כנגד האוכל מצטרף בשנאכל חצי תמרה רוטב קאמר אבל כשהתמרה קיימת אף מה שיוצא מצטרף כמו שכתבתי למעלה:

ושאר העצם אין מצטרף. א"א כל זה שיבוש מפני שהם דברי יחידים אבל חכמים חולקים בסוף ואומרים שאע"פ שאין עליו בשר אלא כפול גורר את כולה לטומאה והוא כולל ומפסיד הכל:

פרק ו

הלכה א

האגוזים והשקדים. א"א הוא משנה את הלשונות ומפרש כפי דעתו ולשון המשנה השקדים והאגוזים חיבור עד שירצץ ולשון התוספתא חולקת עם המשנה וכך שנו בתוספתא האגוזים והשקדים אע"פ שרצץ חיבור עד שיתחיל לפרק והוא תופס לשון התוספתא ומניח לשון המשנה:

הלכה ז

ואפילו התחיל לפרק. א"א לשון המשנה אינו כן אלא התחיל לפרק אוכל שהתחיל בו אינו חיבור:

הלכה יא

האגוזין שקצצן. א"א לשון המשנה האגוזים שאמנן והבצלים שחמרן ה"ז חיבור:

הרי אלו חיבור. א"א נראה לי שכולן נעשו יד זה לזה לקיימן:

הלכה יב

קליעה של שום. א"א זה לא ידעתי מה הפרש יש בין קליעה של שום לחבל של בצלים ועוד מי ראה מעולם לעשות חלב מעוקצי אגוזים וע"כ נראה לי שאמנן ושחמרן שדבקן במחובר כדי שיתאימו ונדבקו זה לזה הרי הן חיבור עד שיתחיל לפרק עוד נראה לי כי אמנן וחמרן ע"י האור כמו נחמרו בני מעיה פירוש שחמרן מעט באור כדי לייבש קליפתן ואע"פ כן חיבור הוא עד שיתחיל לפרק ואומנן שביקש להסיר האומן שלהם מוהיו מלכים אומניך והוא הקליפה:

הלכה יז

ויעשה גוש אחד. א"א אינו צריך להיותם גוש אחד אלא להטמא זה מחמת זה אבל אם נגע שרץ בכביצה פירורין מצטרפין לטמא אחרים והוא שיהיו הפירורין נוגעין זה בזה ואם אינן נוגעין אם יש תחתיהן משקה עומד המשקה מצרפן ואם הוא קטפרס משתי חתיכות לכביצה מצטרפות שלש אין מצטרפות:

פרק ח

הלכה א

וכן המים שהרתיחו. א"א זה כתב במקום קולית של מים המחולחלת והוא האופיא שעל פני המים ועל שם קלותה נקראת קולית ואני הייתי מפרש קולית כד ששואבין בו מים ויש בה נקב בשולים שהרוח נכנס בו ומבעבע את המים ובטבול יום שנגע באותו בעבוע אינו חיבור למים:

הלכה ג

רקיק שנחרך חציה. א"א מצאתי זו המלה משובשת בתוספתא ולא כתבתיה למעלה וסוף בתוספתא וכן רמון שנמוק חציו וחציו קיים אינו חיבור נמוק באמצע והצדדין קיימין אינו חיבור זה לזה:

הלכה ח

ואם היה הבור פיטס. א"א לשון התוספתא ואם היה פיטס אפילו כלי שיש בו מאה כור כולו חיבור ופירושו שלא היה שם בור אבל (אם) היה (שם) תורם היין שבפיטס ונפלה החבית לתוך הפיטס ואפשר מפני שכבר נתבטל בכניסתו לפיטס מה שאין כן בבור:

הלכה ט

מכבדן לאמה. א"א אמת הוא שכך אמרו בירושלמי במסכת חגיגה אבל סוף השמועה עלתה אפילו בגחלים דכל יום מפני שנזקקו לכלים מתחלה קודם שעירה אותן וכל זמן שלא עירה אותן אם נגע במקצתן פסל את כולן:

הלכה יג

הנדוכין שדרכן וכו'. א"א לשון המשנה ושאר הנידוכין שדרכן במשקין אבל שדרכן לדוך במשקין ודכן שלא במשקין וכו' משמע שהגוש אינו מחובר משני נימין אלא א"כ נדוכו במשקין אבל אם לא נדוכו במשקין אע"פ שדרכן לדוך במשקין והן גוש בקערה אינו חיבור:

פרק ט

הלכה ד

ולא נשמט. א"א לשון המשנה נפל ממנו גרגיר יחידי יש לו חותם טהור אין לו חותם טמא חותם האמור במשנה הוא העוקץ שכתב בתוספתא בד"א שנגע הטמא במקום חותם לא נגע הטמא במקום חותם טהור:

טהורין כמו שביארנו וכו'. א"א והוא שלא נגע במשקה:

הלכה יא

אם נגע אב הטומאה במשקה. א"א ואם לנגיעת המשקין דברה המשנה מה צורך להיותו אב הטומאה והלא אף טבול יום פוסל אותם ופוסל לכל מה שבחבית אלא לא בא המשנה כי אם ללמד על אויר האבעבוע כשיכנס השרץ באוירו דרך הנקב אם נחשוב אותו כאילו נכנס באויר החבית וי"ל שעל אבעבוע עצמו אמר שאם הנקב החיצון הוא מלמעלה והפנימי מלמטה שהאבעבוע טמא מאוירו כי הוא חשוב לו כפתח לפי שהמשקים באין לאבעבוע דרך העליון לתחתון ואפשר שגם החבית טמאה אבל כשהנקב החיצון למטה שאין המשקין שנכנסים שם נשארים בו ואין נכנסים לחבית עד שעולין למעלה אין זה הנקב חשוב להיותו פתח לא לחבית ואף לא לעצמו ואינו מיטמא מאוירו דרך אותו הנקב והתורה אמרה כל כלי פתוח שהטומאה קודמת לפתחו וזה אינו פתחו ומפני שראיתי לשון המשנה טמא וטהור לא אמרו טמאה וטהורה למדתי שעל האבעבוע עצמו אמרו:

פרק י

הלכה ח

מפני שנטמאו ביציאתן. א"א והוא ששתה רביעית שנטמא האיש בשתייתן ועכשיו ביציאתן הוא מטמא אותן אע"פ שבטלה טומאתן בהיותם בתוך מעיו:

הלכה יז

אבל להתטמא מדבריהם. א"א והלא במס' חולין למדו לחיבת הקדש שמכשרתן מן התורה אלא שהוא ספק אם מונין בו ראשון ושני או לא:

פרק יא

הלכה א

ועוד מפני שאינו מקפיד. א"א זה לא ידעתי מהו שאינו לא מגמרא ולא מהתוספתא וטעם אין בו ואולי שיבוש המעתיק הוא וראוי להיות אע"פ שאינו מקפיד עליו הרי

הוא מתמעך וכו' ופירושו אף ע"פ שאינו מקפיד על המשקה שהרי בוצר בקופות והולך לאיבוד כיון שהוא מתמעך ויצאו מימיו מקפיד עליהן שלא יזובו בקרקע ויבצרנו מקופות מזופתות ונמצא מוכשר בהם מה שאין כן במסיקה:

הלכה ג

ואע"פ שהיין מנתז על הענבים וכו'. א"א קשיא לי כיון שזרקן לגת הלא לדרכן זרקן ולמה לא הוכשרו ובלשון המשנה האוכל מן הסלים ומשטיח של אדמה אע"פ שמבוקעות ומנטפות לגת הרי הגת טהורה:

הלכה ד

כדי שלא. א"א מצאתי תוספתא על הענינים הללו ולא נתפרשה אצלי כהוגן אף על פי כן אני כותבה הלוקח משטיח של אדמה מישראל יעשה בטומאה הלוקח משטיח של אדמה מישראל לעשותו צמוקין יעשו אותו בטהרה האוכל מן הסלים ומשטיח של אדמה אכל והותיר כסאה כסאתים וזרקן לגת ונפצן אף על פי שהיין נתז על הענבים טהור ועכו"ם אינו עושה יין נסך. כתבתי ולא נתבררה אצלי:

הלכה ה

אלא מפני. א"א בחיי ראשי אין דעתי מקבלת דבריו שיהיו אותן הענבים היין היוצא מהן טהור לאוכלי טהרות אבל הם ספק ומפני מה מזין על הבוצרין כדי שלא לטמא חולין שבארץ ישראל בידים לפיכך מטהרין אותן מטומאה ודאית:

הלכה טו

המניח זיתים בגת לגרגרם ולייבשם. א"א לייבשם שיבוש הוא דכל לאכילה אינו מוכשר ולייבשם אינם אלא לאכילה והוא מביא אותה על שלא גמר משקה:

פרק יב

הלכה ב

כל משקה שנפל על האוכל. א"א לא תימא שנפל על האוכל בתחילה ברצון אלא שאם רצה בו תחלה לשום דבר תלוש אע"פ שנפל על האוכל שלא לרצון ואין בו רצון לא בתחילה ולא בסוף הרי הוא מכשיר:

הלכה ג

וכאילו הם עדיין בקרקע. א"א ואילו היו בקרקע ונתלשו משם לרצון וניתזו על האוכלין הלא הם מוכשרין וגם אלו כמו כן מוכשרים ודבר זה מפורש במסכת מכשירין:

הלכה ו

והוא שינתק אותם מעליו. א"א שיבוש יש כאן וכך היא שנויה בתוספתא ומביא אותה בכריתות אף על פי שסחטן והמים נתלשין מצד העליון לתחתון הרי אלו טהורין שאינם נחשבין אלא לאחר שיצאו מכולן ואמר ר"י בניתזין בכל כחו ונראה הטעם שהם טהורים עד שיצאו מכולן לפי שהם בטלין על גבי גופו ואינם משקה עד שיצאו ממנו במחשבה:

ואם ניער הרי אלו לרצון. א"א כמדומה אני שנשתבש בכל המשנה ולא הביא אותה כהוגן מפני בלבולו כי הניעור הזה שיצאו מכולן כמ"ש בתוספתא:

פרק יג

הלכה א

אבל אחר שלשה ימים אינן תלושין. א"א וכיון שנחשבו לתלוש בתחילתן איך יצאו מידי מחשבה לעולם אלא נראה שעל הטופח שעל הקילון אמרו עד שלשה ימים מכשיר שהוא חשוב משקה שיש בו להטפיח לאחר שלשה ימים אינו מכשיר סוף המשנה רע"א נגבו מיד טהורין לא נגבו אפילו עד שלשים יום טמאים תוספתא רע"א שנגבו וכו' וסתמן שלשה ימים ואין דעתי נוחה בכל זה:

הלכה ט

אינן כתלושין. א"א לשון המשנה ושעל האבן טהור' וכמדומה אני שעל הכשר הוא הכל:

הלכה יא

וכן המים שעל הקסיה של שולחנות ועל השפה. א"א פירש בעל הערוך קערות מענין הגונב את הקסיה ואין דעתי נוחה הימנו ובמסכת כלים פי"ז קסיה של זורי גרנות ושל הולכי דרכים ושל עושי פשתן טמאה אבל של צבעים ושל נפחים טהורה רבי יוסי אומר אף של גרוסות זה הכלל העשוי לקבלה טמא מפני הזיעה טהור וכל אלה אין מראה פנים להיות קערה אבל נראה שהוא עור שהזורה הגורן חוגר על כל בגדיו שלא יתחברו בהם הקיסים והקסמים והמוץ שבגורן והולכי דרכים מפני האבק ועושי פשתן בשביל הקסמים והרקתא וכל אלו עושין לקבלה שהם מקבלים הפסולת ומבלים הבגדים אבל של צבעים ושל נפחים שהם מזיעים תמיד והם מקנחים בהם הזיעה טהורה וכן קסייה של שולחנות והשפה של לבנים עור הוא שפורסין על שולחנות של בעלי מטבעות ועל הלבנים שלא יתלכלכו המים היורדין עליהן אינן לרצון ואם ניער ולא הקפיד על מה שיפלו ונפלו על פירות הרי הם בכי יותן וזה טעם הניער שהוא בכי יותן:

הלכה טו

אינן תלושין ברצון. א"א היה לו לומר שאין מקבלין הכשר במחובר מיהו אם הוכשרו במחובר לרצון ונתלשו ועדיין משקה טופח עליהם לרצון הרי הם מוכשרין. ובמרעיד את האילן ונפל על חבירו וסוכה נפלה על חבירתה ותחתיהן זרעים וירקות מחוברין פליגי ב"ש וב"ה ב"ש סברי כיון שמתכוין להפיל את האילן או את הסוכה ואין להם עוד צורך שישארו עליהם המשקין אי נמי מחשבת נפילת האילן והמשקין שעליו מחשבה אחת היא והרי הוא כמו שהרעיד להכשיר מהם המשקין על הזרעים שתחתיהן והרי הן בכי יותן וב"ה סברי אעפ"כ אינו כמרעיד להכשיר ממנו אוכלין שהרי אינו מתכוין אלא להפיל הסוכה עצמה והא דנקט זרעים וירקות מחוברים תחתיהם רבותא הוא לב"ש אע"פ שמחוברים בשעת הכשר אם נתלשו ומשקה טופח עליהם הרי הן בכי יותן א"נ אם נתלשו עם נפילת הסוכה והמשקין עליהן סברי ב"ש התלישה וההכשר באין כאחת והרי הן מוכשרין ואע"פ שנגבו מיד וב"ה סברי אינן מוכשרים והתוספתא שעל זו המשנה צריכה אומן:

פרק יד

הלכה ח

ואם מחמת העריבה לא הוכשרו. א"א נראה לי אם נתנן בעריבה מחמת הלחות שבה הוכשרו ואם נתנן שם בשביל העריבה שאין לו מקום לכנסן אלא בעריבה אע"פ שיודע שיטלנו ממנה אינן בכי יותן:

פרק טו

הלכה א

שאין בהם ארבעים סאה אין מטמאין. א"א הדרך הזאת שכתב רחוקה מכליותי וזרה אצלי מאד ואינה מן הסוד המופלא הצפון לישרים כי לא מצאתי קבלת טומאה ונתינת טומאה תלויה ברצון אבל הרצון זה המחשבה חושבן שלא יבטלו ברוב ומה שאמרו אם לא הדיח טהור כבר פירשו בתוספתא מפני שאין המים שבגבא מקבלין טומאה עד שיתלשו וכששתה הטמא וחזרו המים שנגעו בפיו לגבא אע"פ שהן טמאין רבו הטהורים שלא נתלשו על הטמאים שחזרו שם ובטלו אלא א"כ חיישינן (נ"א חשבו) בתלוש לפיכך אם הדיח בהן את ידו או הככר שנפל הרי הם הוכשרו לטומאה כלומר נחשבו כתלוש ונטמאו משתיית הטמא וטמאו את הככר שהרי המחוברים עצמן חזרו להיות כתלושין

לקבל טומאה שהרי נחשבו לתלוש ולפיכך נעורו הטמאין לטמא את הככר ואם לא הדיח טהור שהרי מבטלו ברוב לא נחשבו ומה שאמרו שאין מי הגבא מקבלין טומאה עד שיתלשו דוקא שיש בהן רביעית כדי להטביל מהן מחטין וצנורות ואע"פ שהם טהורין במחובר אבל אינן מטהרין מים טמאים בהשקה עד שיהיו שם ארבעים סאה מקוה שלם לפיכך הטמאים שנתערבו בהם שיתחשבו יחזרו לטומאתן זו היא הנכון אצלי:

או שנפלו לתוכן משקין וכו'. א"א זהו תימה לדבריו כשהלך בהם הטמא אין רצון גדול מזה:

נטמא הככר במים שבידיו. א"א ולמים שבידו למה להו רצון והלא תלושין הן וכבר נטמאו ברצון:

הלכה ב

ומקואות שאין בהן ארבעים סאה שנטמאו. א"א אין במשנה שנטמאו שאע"פ שנפל לתוכן מת או שהלך בהם הטמא לא נטמאו לפי שלא נתלשו ומה שהם צריכים לשעת גשמים או לרבוי הגשמים עליהם מפני שיש בהם לחוש למי שפיכות או לשתיית טמאים ובשעת גשמים אין חוששין או משירבו אע"פ שלא ישטפו דהוו להו כמי תמצית שלא פסקו שהטמאים בטלים בהם לגמרי ואין להם עוד חישוב לא בשתיית טהור ולא בהדחת ידים כמו שמפורש במקואות ובתוספתא מפרש אפי' נפלו בו מים טמאים הרבייה מטמאות אותה וברבייה של ארבעים סאה מים כשרים מפני שהיא בהשקה:

הלכה ג

במה דברים אמורים בגבא שאפשר לשתות ממנו. א"א לישנא דתוספתא ולא יהיו מקום פרסות רגלים ניכרים בגבא אלא א"כ פרסות רגלים ניכרים:

הלכה ח

האשה שהיתה אוכלת. א"א זו הנוסחא לא מצאתיה לא במשנה ולא בתוספתא אבל ראה זה מצאתי במשנה כלים סוף פ"ח האשה שנטף חלב מדדיה ונפל לתוך אויר התנור טמא שהמשקה מטמא לרצון ושלא לרצון היתה גורפתו והכה הקוץ ויצא ממנו דם או שנכוית ונתנה אצבעה לתוך פיה נטמאת. ונראה לי שראוי להיות נטמא וכל הפיסקא מדבר באשה טמאה והמשקה הטמא מטמא לרצון ושלא לרצון וכן בדם שיצא מאצבעה או הרוק שיצא מפיה על אצבעה טמא ומטמא את התנור כשתכניסנו לתנור:

פרק טז

הלכה ד

כל הציר בחזקת מוכשר. א"א לשון המשנה בחזקת טומאה והוא נכון יותר משלו:

וציר טהור שנפל לתוכו מים כל שהן. א"א פירשו בגמרא דבכורות לפי שנחשדו עמי הארץ לערב בצירן מים עד מחצה ונמצא שהוא רוב מים טמאים:

הולכין אחר הרוב נתערבו במים. א"א אין זה לא במשנה ולא בתוספתא אלא מי פירות שנפל לתוכן מים כל שהן טמאים דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אחר הרוב ולא חלקו בין מים לשאר משקין ורבי מאיר הוא שהיה מחלק ואין הלכה כמותו (בתרומות ירושלמי) ומה שכתב על ציר חגבים טמאים שאין מכשיר אבל מתטמא טומאת משקין בתרומות ירושלמי מצא זה ואני סבור שהוא לשון בעיא וכך היא שנויה שם מאי טהור טהור מלהכשיר הא לטמא מטמא ולא עלתה הבעיא ומאי זה טעם חלקו בין ציר חגבים טהור לטמא אלא מפני תערובת המים ונטמאים כיון דמאיסי לא גזרו בהו ומשום הכי לא מכשיר ואם כן לענין טומאה נמי לאו * מטמא הוא שהרי אמרו בבכורות ציר לאו בר קבולי טומאה הוא ואפילו של דגים טהורים דזיעה בעלמא הוא:

הלכה יא

אבל לא יאכל הבעל עם אשתו בקערה אחת. א"א אנו אומרים אפילו על שולחן אחד במפה אחת אסור: